

Yine üniversite-sanayi işbirliği (II)

Aykut Göker

Üniversite-Sanayi İşbirliği'ni (ÜSİ), özellikle ARGE alanında, geliştirmek için 90'lı yıllardan bugüne yapılanlar şöyle özetlenebilir: Önemli ilk adım, 01 Haziran 1995 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan **ARGE Yardımına İlişkin Karar**'la, özel sektörün ARGE faaliyetlerinin devletçe desteklenmesine başlanmasıdır. Karar incelendiğinde, amacın sanayii ARGE'ye yöneltmek olduğu; ama bunun yanında, sanayii üniversiteyle araştırma işbirliği yapmaya özendirici ek hükümlere de yer verildiği görülüyor. Ayrıca, TÜBİTAK-TİDEB ve TTGV eliyle yürütülen bu yardım programında, her iki kurumun, projelerin seçimi ve izlenmesinde, üniversite öğretim üyelerinden yararlanmalarının da, sanayi ile üniversite arasında ortak bir dil geliştirilmesine imkân sağladığı ve böylece, ÜSİ için uygun bir zemin oluşmasına katkıda bulunduğu söylenebilir. TİDEB ve TTGV'nin, bugüne kadar, yararlandıkları akademik kökenli hakem ve izleyici sayısının, sırasıyla, 750 ve 228 olması, uygulamanın çapı hakkında, kabaca da olsa, bir fikir verecektir.

Önemli ikinci adım, TÜBİTAK'ın, 1996 Eylül'ünde, **Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri**'nin kurulmasını teşvik için bir destek programı başlatmasıdır. Bu programda, merkezlerin finansman ihtiyacı TÜBİTAK ve sanayiciler tarafından karşılanmakta ve TÜBİTAK beş yıl süreyle, bu merkezleri destekleyebilmektedir. TÜBİTAK'ın parasal katkısı, sanayicilerin katkıları toplamından fazla olmamak kaydıyla hibe biçimindedir. Bu program, her şeyden önce, üniversiteyle sanayi arasında araştırma ortaklığı kurmanın şartlarını öğrenebilme açısından son derece önemli bir deneydir ve bu deneyin sonuçları iyi değerlendirilebilirse başarılı ortaklıklar kurmanın yolu döşenmiş olacaktır.

Bir başka önemli adım, beş yıllık bir gecikmeyle de olsa çıkarılmış olan ve 6 Temmuz 2001 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu**'dur. Üniversitelerin araştırma potansiyelleri ile özel sektörün yaratıcı girişimciliğini buluşturan mekânlar olan teknoparkların kurulmasına hız kazandırması beklenen bu kanun, akademisyenleri sanayi kuruluşlarınca yürütülen ARGE faaliyetlerinde yer almaya teşvik eden hükümler de getirmiştir. Kanunun 7'nci maddesinde şöyle deniyor:

*“...üniversite personelinden **Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde** yer alan faaliyetlerde **araştırmacı personel** olarak hizmetine ihtiyaç duyulanlar, çalıştıkları kuruluşların izni ile sürekli veya yarı zamanlı olarak [bu faaliyetlerde] çalıştırılabilirler. Yarı zamanlı görev alan öğretim üyesi, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi ve uzmanların bu hizmetleri karşılığı elde edecekleri gelirler, üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulur. Sürekli olarak istihdam edilecek personele kurumlarınca aylıksız izin verilir ve kadroları ile ilişkileri devam eder. Bunlardan 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa tâbi personelin burada geçirdikleri süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı Kanununun 31 inci maddesi hükümlerine uyulmak kaydıyla saklı kalır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36'ncı maddesinin bu maddede yer alan düzenlemelere aykırı hükümleri uygulanmaz.”*

“Öğretim elemanları 2547 sayılı Kanununun 39 uncu maddesinde öngörülen yurt içinde ve yurt dışında geçici görevlendirme esaslarına göre yapacakları çalışmaları Üniversite Yönetim Kurulunun izni ile Bölgedeki kuruluşlarda yapabilirler. Aylıklı izinli olarak Bölgede görevlendirilen öğretim üyelerinin Bölgede elde edecekleri gelirler üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulur. Ayrıca, öğretim elemanları Üniversite Yönetim Kurulunun izni ile

yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek amacı ile bu bölgelerde şirket kurabilir, kurulu bir şirkete ortak olabilir ve/veya bu şirketlerin yönetiminde görev alabilirler.”

Bütün bu düzenlemelere, geleneksel üniversitenin değer yargılarına bağlı akademisyenlerden itirazlar gelebilir; ancak, kabûl etmek gerekir ki, eğer ÜSİ, son çözümlerde, ülkenin geleceği ve toplumsal yarar açısından doğru bir yaklaşımsa, bunun için uygun bir zemin yaratmak gerekir ve bu düzenlemelerle yapılmak istenen de budur. Bunlar yeterli midir, sorun böylece çözülmüş müdür, bunu da birlikte irdedeceğiz.

CBTD, 24 Ağustos 2002.